

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือตัวแทนทางการเมืองของประชาชนที่จะต้องทำหน้าที่ทั้งในฐานะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้โดยมีหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนการที่ผู้ใดได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ย่อมสร้างความคาดหวังของประชาชนให้เกิดขึ้นต่อตนเองและสังคม การศึกษาครั้งนี้ยังเป็นการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอตามลำดับคือ

ตอนที่ 1 เสนอข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การเสนอความคิดเห็นในเชิงเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 3 เป็นการเสนอวิเคราะห์ ตรวจสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ 2 ข้อมีดังนี้คือ

1. ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทคาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันไปตามลักษณะชนชั้นทางสังคม โดยในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรอาชีพและการศึกษา

2. ประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่สอดคล้องกับที่ระบุไว้ในกฎหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

เขตการเลือกตั้งที่สังกัด	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน	ร้อยละ
เขตการเลือกตั้งที่ 2	198	33.2
เขตการเลือกตั้งที่ 10	206	34.6
เขตการเลือกตั้งที่ 11	192	32.2
รวม	596	100.0

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ปรากฏในตารางที่ 5.1 ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้งที่ 2 คือ เขตพระนคร เขตป้อมปราบ เขตสัมพันธวงศ์ เขตปทุมวัน และเขตบางรัก จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตการเลือกตั้งที่ 10 คือเขตบางกอกน้อย เขตบางพลัด และเขตคลองสาน จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตการเลือกตั้งที่ 11 คือ เขตภาษีเจริญ เขตบางกอกใหญ่ และเขตหนองแขม จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.2 ตัวอย่างวิจัยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	409	68.6
หญิง	187	31.4
2. เขตการเลือกตั้งที่สังกัด		
เขตการเลือกตั้งที่ 2	198	33.2
เขตการเลือกตั้งที่ 10	206	34.6
เขตการเลือกตั้งที่ 11	192	32.2
3. อายุ		
18-30 ปี	199	33.4
31-40 ปี	220	36.9
41-50 ปี	137	23.0
51-60 ปี	40	6.7
4. สถานภาพสมรส		
โสด	230	38.6
หย่าร้าง	37	11.2
แยกกันอยู่	75	12.6
อยู่ด้วยกัน	224	37.6
5. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา - มัธยมศึกษา	38	6.4
ประกาศนียบัตร - ต่ำกว่าปริญญาตรี	266	44.6
ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	292	49.0
6. อาชีพ		
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	255	42.8
ค้าขาย ธุรกิจทั่วไป	109	18.3
รับจ้าง	78	13.1
แม่บ้าน	24	4.0
นักศึกษา	93	15.6
อื่นๆ	37	6.2
รวม	598	100.0

จากตารางที่ 5.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามชาย 409 คน คิดเป็นร้อยละ 68.6 เป็นเพศหญิง 187 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 เป็นผู้ที่มียาอายุ 31-40 ปีมากที่สุด 220 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่เป็นผู้แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามจะอยู่ในระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด 292 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และอาชีพผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 และประกอบอาชีพค้าขายธุรกิจรองลงมาคือ 109 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3

ตารางที่ 5.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านนิติบัญญัติ

บทบาทด้านนิติบัญญัติ	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
การออกพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	2.38	3.24	0.91
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดรัฐบาลบริหาร ได้แก้ไข ปัญหาโดยออกกฎหมายได้ทันความต้องการของประชาชน	2.72	3.48	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ติดตามและสอบถามความต้องการ การของประชาชนก่อนที่จะออกกฎหมาย	2.37	3.23	0.35
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ออกกฎหมายริเริ่มใหม่ๆ เพื่อ ประยุกต์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร	2.76	3.42	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพิจารณากฎหมายได้ล่าช้าเพราะ กระบวนการและขั้นตอนการร่างพระราชบัญญัติมีความยุ่ง ยากซับซ้อน	3.27	2.61	0.60
ปัจจุบันนี้คณะกรรมการได้ทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย ได้น้อย เพราะขาดความสามารถเฉพาะเรื่องนั้นๆ	3.28	2.50	0.75
รวม	2.94	3.03	0.06

จากตารางที่ 5.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านนิติบัญญัติ บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านนิติบัญญัตินั้นจะมีอยู่หลาย ๆ ด้าน ที่สำคัญก็คือการออกพระราชบัญญัติหรือการตรากฎหมายที่จะบังคับใช้ในสังคม

จากคำถามที่ว่า การออกพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมเป็นที่ตั้งนั้น ประชาชนได้ตอบคำถามข้อนี้โดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.24 และค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.38 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.91 แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นดำเนินบทบาทในด้านการออกพระราชบัญญัติที่จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนไว้สูง แต่ในด้านความเป็นจริงนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถที่จะออกพระราชบัญญัติ เพื่อที่จะดูแลผลประโยชน์ของประชาชนขึ้นมาได้เท่าที่ประชาชนคาดหวังไว้ เมื่อพิจารณาจากค่าระดับนัยสำคัญ พบว่าบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในด้านการออกพระราชบัญญัตินั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคิดเห็นว่าบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของการออกพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมเป็นที่ตั้ง

จากคำถามที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดรัฐบาลบริหารได้แก้ไขปัญหาโดยออกกฎหมายได้ทันความต้องการของประชาชน ประชาชนได้ตอบว่ามีบทบาทที่คาดหวังไว้สูง มีค่าเฉลี่ย 3.48 และบทบาทที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ย 2.72 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความเห็นอย่างแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดรัฐบาลบริหารได้แก้ไขปัญหาโดยออกกฎหมายได้ทันความต้องการของประชาชน แต่ในความเป็นจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ แก้ไขปัญหาโดยออกกฎหมายได้ทันความต้องการของประชาชน

จากคำถามที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ติดตามและสอบถามความต้องการของประชาชนก่อนที่จะออกกฎหมาย ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.23 และค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.37 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.35 แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นในบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องสอบถามความต้องการของประชาชน แต่ในข้อเท็จจริงแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้สอบถามความต้องการของประชาชน

จากคำถามที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ออกกฎหมายริเริ่มใหม่ ๆ เพื่อประยุกต์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร ประชาชนได้ตอบคำถามข้อนี้โดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.42 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.76 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ออกกฎหมายริเริ่มใหม่ ๆ เพื่อประยุกต์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคข้อมูลข่าวสารซึ่งไม่สอดคล้องกับบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพิจารณากฎหมายได้ล่าช้าเพราะกระบวนการ และขั้นตอนการร่างพระราชบัญญัตินั้นมีความยุ่งซับซ้อน คำถามข้อนี้ประชาชนได้ตอบคำถาม โดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 2.61 และค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.27 แสดงให้เห็นว่า กฎหมายบางฉบับนั้น รัฐบาลได้พยายามแก้ไขขั้นตอนกระบวนการที่ล่าช้า ลดขั้นตอนลงไป อย่างเช่นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญเร่งด่วนจริงๆ แต่อย่างไรก็ตาม ค่าระดับนัยสำคัญนั้น 0.60 แสดงว่าความคิดเห็นของประชาชนนั้นไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความเห็นในบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงนั้นไม่แตกต่างกันที่ในกระบวนการและขั้นตอนการร่างพระราชบัญญัติและเห็นว่ามีความยุ่งยากซับซ้อน

จากคำถามที่ว่าปัจจุบันนี้คณะกรรมการได้ทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายได้น้อย เพราะขาดความสามารถเฉพาะเรื่องนั้นๆ ประชาชนได้ตอบแบบสอบถาม โดยมีค่าบทบาทที่คาดหวัง 2.50 และบทบาทที่เป็นจริง 3.28 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.75 แสดงว่าความเห็นของประชาชนในเรื่องหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายของคณะกรรมการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือประชาชนมีความเห็นสอดคล้องกันในบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังว่าคณะกรรมการกลั่นกรองกฎหมายได้น้อย เพราะขาดความสามารถเฉพาะเรื่องนั้นๆ เพราะฉะนั้นการแต่งตั้งคณะกรรมการต้องแสวงหาผู้มีความสามารถเฉพาะด้านในเรื่องนั้นๆ จริงๆ จึงทำให้กลั่นกรองกฎหมายได้อย่างมีวิจาร์ญาณที่รอบคอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

บทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน	ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
พรรคการเมืองไทยได้ทำหน้าที่เลือกสรรบุคคลที่จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน	2.22	3.33	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในปัจจุบันนี้ได้ทำหน้าที่และมีบทบาทเป็นตัวแทนของประชาชนทั่วประเทศ	2.73	3.40	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านเลือกตั้งเข้ามานั้นมีบทบาทเป็นตัวแทนท้องถิ่นของท่านเท่านั้น	3.58	2.51	0.00
ท่านมีความประสงค์ที่จะให้สมาชิกที่ท่านเลือกตั้งเข้ามานั้นทำหน้าที่เป็น สื่อกลางเชื่อมโยงผลประโยชน์ของประชาชนไปสู่รัฐบาล	2.82	3.40	0.73
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านเลือกเข้ามานั้น ไม่ได้ทำหน้าที่และมีบทบาทในการเป็นตัวแทนในเขตเลือกตั้งของท่านเลย	3.38	2.53	0.00
รวม	2.94	3.03	0.59

จากตารางที่ 5.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน บทบาทสำคัญประการหนึ่งของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาบริหารประเทศ คือ เมื่อสังคมเติบโตขึ้น ประชาชนทุกคนไม่สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศได้ จึงต้องมีระบบการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามา โดยจะทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชนทั้งปวง เพราะฉะนั้นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งมาแล้วก็ย่อมมีบทบาทที่สำคัญประการหนึ่ง ก็คือการเป็นตัวแทนของประชาชน

จากคำถามที่ว่าพรรคการเมืองไทยได้ทำหน้าที่เลือกสรรบุคคลที่จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ประชาชนมีความคิดเห็นในคำถามข้อนี้คือ ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.33 และค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.22 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 คือมีความเห็นในบทบาทที่เป็นจริงและในบทบาทที่คาดหวังอย่างแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคิดเห็นในบทบาทที่คาดหวังว่าพรรคการเมืองไทยจะทำหน้าที่เลือกสรรบุคคลที่จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ส่วนในความเป็นจริงนั้นพรรคการเมืองไม่ได้ทำหน้าที่เลือกสรรบุคคลที่จะมาลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างจริงจัง จึงทำให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่เป็นที่ยอมรับหรือสามารถสร้างศรัทธาให้ประชาชนยอมรับได้

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาปัจจุบันได้ทำหน้าที่และมีบทบาทเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศ ประชาชนมีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.40 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.73 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 คือประชาชนมีความคิดเห็นในบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงนั้นแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคิดเห็นว่าบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในปัจจุบันนั้นมีบทบาทที่แท้จริงคือการเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศนั้น แต่ในความเป็นจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เลือกตั้งเข้ามามีบทบาทเป็นตัวแทนของท้องถิ่นเท่านั้น

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านเลือกตั้งเข้ามานั้นมีบทบาทเป็นตัวแทนท้องถิ่นของท่านเท่านั้น ประชาชนได้ตอบแบบสอบถามโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทความคาดหวัง 2.51 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.58 มีค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเลือกตั้งมานั้นได้เข้ามามีบทบาทเป็นตัวแทนของประเทศชาติไม่ใช่เป็นตัวแทนเฉพาะท้องถิ่นเท่านั้น

จากคำถามที่ว่าท่านมีความประสงค์ที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านเลือกตั้งเข้ามานั้นทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงผลประโยชน์ของประชาชนไปสู่รัฐบาล พบว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.40 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.82 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.73 แสดงว่า ความคิดเห็นในเรื่องการเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงผลประโยชน์นี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังว่าสมาชิกที่เลือกตั้งเข้ามาจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงผลประโยชน์ของประชาชนไปสู่รัฐบาล แต่ในแง่ความเป็นจริงแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เลือกตั้งเข้ามาไม่สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงผลประโยชน์ของประชาชนไปสู่รัฐบาลได้อย่างที่ประชาชนคาดหวัง

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านเลือกเข้ามาไม่ได้ทำหน้าที่และมีบทบาทในการเป็นตัวแทนในเขตเลือกตั้งของท่านเลย ประชาชนได้ตอบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 2.53 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.38 โดยมีระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามานั้นได้เป็นตัวแทนในเขตการเลือกตั้งและได้ทำหน้าที่ และมีบทบาทต่างๆ ในการที่จะเป็นตัวแทนและนำข้อเรียกร้องของประชาชนไปสู่รัฐบาล

ตารางที่ 5.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการดำเนินงานทางการเมือง

บทบาทด้านการดำเนินงานทางการเมือง	ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำเนินงานบทบาทในด้านการบริหารดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	2.63	3.27	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านได้ควบคุมการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ	2.53	3.51	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านได้มีบทบาทในการตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง	2.66	3.83	0.00
การตั้งกระทู้ถาม ยังมีความจำเป็นการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลอยู่	2.46	3.32	0.00
ท่านต้องการให้สมาชิกที่ท่านเลือกตั้งเข้ามา อยู่ในสภานั้น รักษาตำแหน่งสัญญาให้ไว้ตลอดเวลา	2.93	3.57	0.00
การแก่งแย่งตำแหน่งทางการเมืองทำให้ท่านเสื่อมศรัทธาในตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.08	2.45	0.00
รวม	2.72	3.32	0.00

จากตารางที่ 5.5 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการดำเนินงานทางการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีบทบาทในการดำเนินงานทางการเมืองคือถ้าเป็นฝ่ายรัฐบาลจะได้ดำเนินบทบาทในทางด้านการบริหารงานรัฐบาลแต่ถ้าเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านจะมีบทบาททางด้านการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล

จากคำถามที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำเนินงานบทบาทในการบริหารราชการดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ประชาชนมีความคิดเห็นในเรื่องนี้โดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.27 มีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.63 มีค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังสูงมากกว่าบทบาทที่เป็นจริงในการดำเนินงานของรัฐบาลด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่างไรก็ตามค่าบทบาทแห่งความคาดหวังและค่าบทบาทของความเป็นจริงนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือความคิดเห็นของประชาชนคาดหวังในเรื่องการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแต่ในบทบาทที่เป็นจริงนั้นการบริหารงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความซื่อสัตย์ตามที่ประชาชนคาดหวังไว้

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านได้ควบคุมการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้ตอบโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.51 มีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.53 มีค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าการควบคุมงานของฝ่ายค้านนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอ ประชาชนมีความคาดหวังว่าพรรคฝ่ายค้านจะสามารถที่จะดำเนินงานควบคุมการบริหารงานฝ่ายรัฐบาลได้ดีกว่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม มีค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นในบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนนั้นมีความคาดหวังในเรื่องการควบคุมงานของฝ่ายค้านแต่บทบาทที่เป็นจริงของการควบคุมของพรรคฝ่ายค้านนั้นยังอ่อนอยู่มาก บางครั้งการเปิดอภิปรายของพรรคฝ่ายค้านยังขาดหลักฐานข้อมูลสนับสนุนข้อกล่าวหา

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านได้มีบทบาทในการตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง ประชาชนได้ตอบแบบสอบถามค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.83 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.66 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าการตรวจสอบของพรรคฝ่ายค้านไม่ได้มีการตรวจสอบของการบริหารงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง เพราะค่าเฉลี่ยที่ประชาชนคาดหวังที่จะให้พรรคฝ่ายค้านทำงานนั้นมีถึง 3.83 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของบทบาทในการดำเนินงานพรรคฝ่ายค้านนั้นมีแค่ 2.66 แต่ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นในเรื่องบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความหวังไว้สูงที่จะเห็นบทบาทของพรรคฝ่ายค้านที่จะตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลอย่างจริงจัง แต่บทบาทที่เป็นจริงนั้นพรรคฝ่ายค้านกระทำการตรวจสอบการบริหารให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้นเอง

จากคำถามที่ว่า การตั้งกระทู้ถามยังมีความจำเป็นต่อการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลอยู่ ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.32 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.46 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่า ประชาชนมีความคาดหวังว่าการตั้งกระทู้ถามนั้น ก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลอยู่ แต่บทบาทแห่งความเป็นจริงนั้นการตั้งกระทู้ถามกระทำได้น้อยมาก เมื่อพิจารณาถึงค่าระดับนัยสำคัญนั้นพบว่าบทบาทแห่งความเป็นจริงและบทบาทแห่งความคาดหวังนั้นมีความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังว่าการตั้งกระทู้ถามเป็นมาตรการที่จำเป็นต่อการควบคุมตรวจสอบการบริหารงาน แต่ในข้อเท็จจริงการตั้งกระทู้ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นไม่สามารถที่จะควบคุมตรวจสอบการบริหารงานได้จริงตามที่คาดหวังไว้

จากคำถามที่ว่า ท่านต้องการให้สมาชิกที่ท่านเลือกตั้งเข้ามาอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ดونهاเสีย พบว่าประชาชนได้ตอบคำถามข้อนี้โดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงมากคือ 3.57 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.93 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่า ประชาชนได้คาดหวังมากกับคำมั่นสัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในขณะที่หาเสียงว่าเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะรักษาคำมั่นสัญญา แต่อย่างไรก็ตามบทบาทที่คาดหวังไว้กับบทบาทที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่า การแก่งแย่งตำแหน่งทางการเมืองที่ทำให้ท่านเสื่อมศรัทธาในตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ในเรื่องนี้ประชาชนได้ตอบโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 2.45 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.08 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าในความเป็นจริงนั้น ประชาชนก็ไม่ได้คาดหวังในเรื่องการแก่งแย่งตำแหน่งทางการเมืองอย่างมากเท่าใด เพราะการเมืองเป็นเรื่องการแก่งแย่งชิงดีผลประโยชน์อยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

สรุปโดยรวม ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.32 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.72 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความคาดหวังเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้สูงกว่าการดำเนินงานในบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีบทบาทในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลที่ได้ผลจริงจัง แต่ในข้อเท็จจริงแล้วบทบาทการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานทั้งการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ การตั้งกระทู้ถามยังไม่ได้มาตรฐานที่ประชาชนคาดหวังไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการประสานประโยชน์

บทบาทด้านการประสานประโยชน์	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตที่ท่านเลือกตั้งได้มาพบปะเยี่ยมเยียนและแก้ไขปัญหาในเขตของท่านเสมอ	2.33	3.32	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ชักจูงให้ประชาชนร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศ	2.42	3.39	0.00
พรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาล ควรที่จะมีความออมชอมประสานประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่ายเพื่อเสถียรภาพของรัฐบาล	3.01	3.52	0.00
พรรคการเมืองฝ่ายค้านควรคำนึงด้วยหลักฐานมากกว่าอารมณ์	3.14	3.34	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือผู้ที่ทำงานหนักและเสียสละในการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาประเทศ	2.75	3.81	0.00
การเข้าร่วมของพรรคประชากรไทยในรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ในครั้งที่ 2 (เดือนกรกฎาคม 2539) นี้ได้แสดงให้เห็นถึงการประสานประโยชน์อย่างแท้จริง	2.68	3.41	0.00
รวม	2.72	3.46	0.00

จากตารางที่ 5.6 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการประสานประโยชน์

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตที่ท่านเลือกตั้งได้มาพบปะเยี่ยมเยียนและแก้ไขปัญหาในเขตของท่านเสมอ ประชาชนได้มีความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.32 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.33 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้เลือกตั้งเข้าไปนั้นได้มาเยี่ยมเยียนพบปะเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน แต่ในความเป็นจริงนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งนั้นมาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนได้บ้างบางครั้งเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างนี้ พบว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.00 หมายถึงประชาชนมีความคาดหวังที่จะให้สมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งได้มาพบปะเยี่ยมเยียนและแก้ไขปัญหา แต่บทบาทที่เป็นจริงนั้นพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นมักจะมาพบปะเยี่ยมเยียนและแก้ไขปัญหาน้อยครั้งมาก

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ชักจูงให้ประชาชนร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศ ประชาชนได้ตอบแบบสอบถามโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.39 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.42 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้คาดหวังที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นำในการที่จะชักจูงให้ประชาชนมาร่วมมือในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่างๆ แต่ในความเป็นจริงแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในด้านการเป็นผู้นำชักจูงให้ประชาชนเข้ามาปฏิบัติงานด้านต่างๆ ในการพัฒนาประเทศน้อย และเมื่อพิจารณาค่าแตกต่างพบว่าบทบาทที่คาดหวังในด้านความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับบทบาทที่เป็นจริงนั้นมีความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะชักจูงให้ประชาชนร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศ แต่บทบาทความเป็นจริงนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ชักจูงให้ประชาชนร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศเท่าที่ควรจะเป็น

จากคำถามที่ว่า พรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาล ควรที่จะมีความออมชอม ประสานประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย เพื่อเสถียรภาพของรัฐบาล พบว่าประชาชนได้ตอบแบบสอบถามโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.52 ในขณะที่มีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.01 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนได้มีความคาดหวังไว้สูงมากในการที่จะให้พรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลนั้นมีการออมชอมประสานประโยชน์เพื่อเห็นประโยชน์ส่วนรวม แต่ในบทบาทแห่งความเป็นจริงนั้น พรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลเอง ก็ยังมีความแตกแยกในการที่จะแย่งชิงตำแหน่ง เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างกันก็จะพบค่าความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.00 กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังว่าพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลควรที่จะมีความออมชอมประสานประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย แต่ในบทบาทที่เป็นจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ร่วมรัฐบาลต่างขัดแย้งและแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

จากคำถามที่ว่า พรรคการเมืองฝ่ายค้านควรคัดค้านด้วยหลักฐานมากกว่าอารมณ์ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.34 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.14 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทที่คาดหวังแตกต่างจากบทบาทที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ พรรคฝ่ายค้านมักจะดำเนินการทางการเมือง เช่น การเปิดอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจที่ถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ โดยพูดจากรรโชก ใส่อารมณ์โดยขาดหลักฐานยืนยัน การกระทำดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาในตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คัดค้านด้วยอารมณ์มากกว่าเหตุผล

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือผู้ที่ทำงานหนักและเสียสละในการปฏิบัติงาน เพื่อการพัฒนาประเทศ ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.81 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.75 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือผู้ที่ทำงานหนักและเสียสละในการปฏิบัติงาน แต่ในความเป็นจริงนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ปฏิบัติงานในระดับหนึ่งยังไม่ได้เสียสละในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาประเทศอย่างจริงจังจึงมีค่าเฉลี่ยของบทบาทคาดหวังและค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.00 กล่าวคือประชาชนคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือผู้ที่ทำงานหนักและเสียสละในการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาประเทศ แต่บทบาทที่เป็นจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ทำงานหนักเพื่อเสียสละให้แก่ประชาชน

จากคำถามที่ว่า การเข้าร่วมของพรรคประชากรไทยในรัฐบาลบริหาร ศิลปอาชา ในครั้งที่ 2 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2539 นี้ ได้แสดงให้เห็นถึงการประสานประโยชน์อย่างแท้จริง ประชาชนได้ตอบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.41 ขณะที่ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.68 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังให้พรรคประชากรไทยได้เข้าร่วมรัฐบาล แต่ในบทบาทที่เป็นจริงนั้น ประชาชนให้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าบทบาทที่คาดหวัง เมื่อพิจารณาค่าระดับนัยสำคัญปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนคาดหวังในบทบาทพรรคประชากรไทยไว้สูงมาก แต่ในบทบาทที่แท้จริงแล้วพรรคประชากรไทยกลับเข้าร่วมรัฐบาลอีกในครั้งที่ 2 นี้ทำให้บทบาทที่ประชาชนคาดหวังของพรรคประชากรไทยแตกต่างจากบทบาทที่เป็นจริง

โดยภาพรวมแล้วประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังไว้ 3.46 ในขณะที่ตอบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.76 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะที่เอื้อลุ่มล่วย มีลักษณะการออมชอมประสานประโยชน์กันมากกว่าที่เป็นอยู่แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.00 หมายถึงบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านการประสานประโยชน์นั้นไม่ได้เป็นไปตามความคาดหวังของประชาชนเท่าที่ควร การแย่งชิงผลประโยชน์ ตำแหน่งทางการเมือง การขัดแย้งนั้น นำมาซึ่งความเสื่อมศรัทธาในตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตารางที่ 5.7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านการพัฒนาระบบการเมือง

บทบาทด้านการพัฒนาระบบการเมือง	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
การดำเนินงานของรัฐสภาทำให้เกิดการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างราบรื่น	2.71	3.18	0.01
งบพัฒนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควร ดำเนินงานตามจุดประสงค์ของประชาชนเป็นหลัก	3.08	3.64	0.88
รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นและวิจารณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาลได้อย่างเสรี	2.75	3.71	0.13
การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 องค์กรกลางได้ ช่วยสอดคล้องให้การเลือกตั้งดำเนินไปด้วยความ บริสุทธิ์และยุติธรรม	2.63	3.46	0.81
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อบรมชักจูงให้ ประชาชน เห็นความสำคัญของการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	2.69	3.31	0.73
รวม	2.77	3.48	0.31

จากตารางที่ 5.7 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านการพัฒนาระบบการเมือง โดยเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ในฐานะเป็นผู้นำของระบบการเมืองไทยย่อมมีอำนาจและอิทธิพลที่จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองไทยได้มากกว่าสถาบันอื่นๆ

จากคำถามที่ว่า การดำเนินงานของรัฐสภาทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างราบรื่น ประชาชนได้ตอบแบบสอบถามโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง 3.18 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 2.71 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.01 แสดงว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความคิดเห็นในเรื่องบทบาทที่คาดหวังไว้สูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง กล่าวคือประชาชนคาดหวังว่าระบบรัฐสภาจะทำให้เกิดการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างราบรื่น แต่ในข้อเท็จจริงระบบรัฐสภานั้นมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานไม่สามารถที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่ เพราะระบบพรรคการเมืองยังขาดเสถียรภาพ ระบบการเลือกตั้งยังขาดความบริสุทธิ์ยุติธรรม

จากคำถามที่ว่า งบพัฒนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนได้ตอบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.08 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่

คาดหวัง 3.64 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.88 แสดงว่าประชาชนได้มีความคาดหวังในเรื่องงบพัฒนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้สูงกว่าการดำเนินการใช้จ่ายงบพัฒนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นจริง แต่เมื่อพิจารณาด้านความแตกต่างแล้วพบว่าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังไว้นั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือความคิดเห็นของประชาชน ในบทบาทที่คาดหวังเรื่องงบพัฒนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรดำเนินงานตามจุดประสงค์ของประชาชนเป็นหลัก นั้นไม่แตกต่างจากบทบาทที่เป็นจริง คือการใช้จ่ายเงินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเต็มไปด้วยความระมัดระวังโดยคำนึงถึงจุดประสงค์ของประชาชนเป็นหลัก

จากคำถามที่ว่ารัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นและวิจารณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาลอย่างเสรี ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ตอบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.71 และ 2.75 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.13 แสดงว่าประชาชนได้มีความคาดหวังในบทบาทเรื่องการดำเนินงานของรัฐบาลกับบทบาทที่เป็นจริงไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังว่ารัฐบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็น และวิจารณ์การดำเนินงานของรัฐบาลอย่างเสรี ซึ่งบทบาทที่เป็นจริงประชาชนก็มีสิทธิเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานรัฐบาลได้อย่างเสรีอยู่แล้ว

จากคำถามที่ว่า การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 องค์กรกลางได้ช่วยสอดส่องให้การเลือกตั้งดำเนินไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม นั้นประชาชนมีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.46 และ 2.63 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.81 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังว่าองค์กรกลางจะช่วยสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง และบทบาทที่เป็นจริงองค์กรกลางนั้นได้ทำหน้าที่ดูแลการเลือกตั้งไว้ตามที่ได้คาดหวังไว้

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อบรมชักจูงให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.31 และ 2.69 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.73 แสดงว่าความคิดเห็นของประชาชนไม่แตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือ ความคาดหวังและความเป็นจริงในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะชักจูงให้ประชาชนเห็นความสำคัญในระบบประชาธิปไตยนั้นพอๆ กัน ประชาชนมีความคาดหวังในเรื่องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อบรมชักจูงให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างจริงจัง บทบาทที่เป็นจริงจึงไม่แตกต่างไปจากที่ประชาชนคาดหวังไว้

ตารางที่ 5.8 สรุปเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามบทบาทในแต่ละด้าน

ความแตกต่าง	บทบาท	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ระดับนัยสำคัญ
บทบาทด้านการนิติบัญญัติ	เป็นจริง	596	2.80	0.510	9.32	0.06
	คาดหวัง		3.09	0.529		
บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชน	เป็นจริง	596	2.94	3.03	3.55	0.59
	คาดหวัง		3.03	0.42		
บทบาทในด้านการดำเนินงานทางการเมือง	เป็นจริง	596	2.72	0.55	18.85	0.00
	คาดหวัง		3.32	0.68		
บทบาทด้านการประสานประโยชน์	เป็นจริง	596	2.72	0.59	18.57	0.00
	คาดหวัง		3.46	0.97		
บทบาทการพัฒนาระบบการเมือง	เป็นจริง	596	2.77	0.65	15.05	0.31
	คาดหวัง		3.48	0.92		

จากตารางที่ 5.8 ซึ่งสรุปเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจำแนกตามบทบาทในแต่ละด้านสามารถอธิบายได้ดังนี้

บทบาทด้านการนิติบัญญัติ

บทบาทด้านการนิติบัญญัติเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการที่จะบัญญัติกฎหมายออกมาบังคับใช้ในสังคม ให้สังคมดำเนินไปอย่างปกติสุข ประชาชนได้เห็นด้วยกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 บทบาทที่เป็นจริง มีค่าเฉลี่ย 2.80 ค่า t 9.32 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.06 แสดงว่าการดำเนินบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องทำหน้าที่ในด้านกระบวนการนิติบัญญัติ การออกกฎหมายและพระราชบัญญัติต่างๆ นั้นไม่ต่างจากบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชน

บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชน สังคมมีความเจริญเติบโตมีวิวัฒนาการที่จะนำคนทั้งหมดมาปกครองประเทศไม่ได้ อีกทั้งคนในสังคมมีความแตกต่างกันในฐานะอาชีพและเกียรติภูมิจึงทำให้ต้องมีการเลือกตัวแทนขึ้นมาปกครองประเทศ ตัวแทนนั้นคือผู้ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรงในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติการเมือง (political actor) จากการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังของประชาชนสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ มีค่าเฉลี่ย 3.03 และ 2.94 ค่า t 3.55 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.59 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมีความสัมพันธ์ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ คือค่าระดับนัยสำคัญที่ได้รับเกินกว่า 0.05 แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนและในบทบาทที่เป็นจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้ตามที่คาดหวังไว้

บทบาทในด้านการดำเนินงานทางการเมือง

บทบาทในด้านการดำเนินงานทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือบทบาทของรัฐบาลในการเป็นพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและบทบาทของพรรคฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาลทำหน้าที่ในการบริหารงาน ส่วนบทบาทพรรคฝ่ายค้านทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลย์การดำเนินงานของรัฐบาล จากการศึกษาพบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.32 และ 2.72 ค่า t 18.85 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทในการดำเนินงานทางการเมืองในบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ เพราะค่าที่ได้รับต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 กล่าวคือประชาชนคาดหวังการดำเนินงานทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้สูงมาก แต่ในข้อเท็จจริงการดำเนินงานทางการเมืองของรัฐบาลนั้นต่ำกว่าที่ประชาชน คาดหวังไว้

บทบาทด้านการประสานประโยชน์

บทบาทด้านการประสานประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบการเมืองปัจจุบันทุกแห่งหนในโลกเต็มไปด้วยการแย่งชิงผลประโยชน์ และแย่งชิงอำนาจอิทธิพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะที่เป็นกลุ่มผู้นำของประชาชน และเป็นผู้ตัดสินใจคุณค่าของระบบการเมือง ผู้นำในยุคใหม่ในโลกประชาธิปไตยจะต้องมีการแบ่งสรรอำนาจที่ลงตัวเพราะฉะนั้นการประสานประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง มีค่าเฉลี่ย 2.72 บทบาทที่คาดหวัง 3.46 ค่า t 18.57 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการประสานประโยชน์ทางการเมืองได้คืออยู่แล้ว ในปัจจุบันเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเรื่องการประสานประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนมีความคาดหวังในเรื่องการประสานประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ในการดำเนินงาน การประสานประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นไม่สามารถกระทำได้เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมักจะขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์กันเป็นส่วนใหญ่

บทบาทการพัฒนาระบบการเมือง

บทบาทด้านการพัฒนาระบบการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่าในระบบการเมืองไทยนั้น การพัฒนาประชาธิปไตยล้มลุกคลุกคลานเพราะมีการปฏิวัติรัฐประหารอยู่เสมอ ในช่วงที่มีระบอบรัฐสภานั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพัฒนาระบบการเมืองค่าเฉลี่ยบทบาทที่เป็นจริง 2.77 ค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวัง 3.48 ค่า t 15.05 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.31 แสดงว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะพัฒนาระบบการเมือง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่าค่าระดับนัยสำคัญเกินกว่า .05 จึงไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ แปลว่าความคาดหวังของประชาชนต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการพัฒนาประชาธิปไตยนั้นตรงกับความเป็นจริง ซึ่งผู้แทนราษฎรได้ทำหน้าที่นั้นอยู่แล้ว

ตารางที่ 5.9 ความคิดเห็นของประชาชนในบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับบทบาท			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
ประถมศึกษา - มัธยมศึกษา	22	16	-	38
	57.9	42.1	-	6.4
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ - อนุปริญญา	54	101	111	266
	20.3	38.0	41.7	44.6
ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	74	165	53	292
	25.3	56.5	18.2	49.0
รวม	150	282	164	596
	25.2	47.3	27.5	100.0

$$X^2 = 6.05 \quad \text{Sig} = 0.00$$

จากตารางที่ 5.9 ความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี- สูงกว่าปริญญาตรี ได้ตอบบทบาทที่เป็นจริงในระดับปานกลางสูงกว่าทุกกลุ่มจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 พิจารณาค่าไคสแควร์ 6.05 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาดังกัน มีความคิดเห็นเรื่องบทบาทที่เป็นจริงต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือ ประชาชนที่มีการศึกษาสูงนั้นจะมีผลกระทบต่อความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ดีกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ตารางที่ 5.10 ความคาดหวังของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษาต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ระดับการศึกษา	ระดับบทบาท			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
ประถมศึกษา - มัธยมศึกษา	-	22	16	38
	-	57.9	42.1	6.4
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ - อนุปริญญา	119	73	74	266
	447	27.4	27.8	44.6
ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	38	161	93	292
	13.0	55.1	31.8	49.0
รวม	157	256	183	596
	26.3	43.0	30.7	100.0

$$X^2 = 3.49 \quad \text{Sig} = 0.07$$

จากตารางที่ 5.10 ความสัมพันธ์ของบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำแนกตามระดับการศึกษาของประชาชน จากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าบทบาทที่ประชาชนคาดหวังกับการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นอยู่ในระดับปานกลางคือมีจำนวน 256 คนคิดเป็นร้อยละ 43.0 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี มีความคาดหวังในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้สูงระดับปานกลางมากกว่าทุกกลุ่มอาชีพ คือตอบ จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 55.1 ค่าไคสแควร์ 3.49 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.07 แสดงว่าระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี มีความคาดหวังใน

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่แตกต่างกันเล็กน้อยซึ่งยังไม่มี ความแตกต่างกันอย่างชัดเจนเพียงพอ

ตารางที่ 5.11 ทักษะค่อมบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	ระดับบทบาท			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	74 29.0	126 49.4	55 21.6	255 42.8
ค้าขาย ธุรกิจทั่วไป	23 21.1	51 46.8	35 32.1	109 18.3
รับจ้าง	23 29.5	35 44.9	20 25.6	78 13.1
แม่บ้าน	- -	8 33.3	16 66.7	24 4.0
นักศึกษา	20 21.5	45 48.4	28 30.1	93 15.6
อื่นๆ	10 27.0	17 45.9	10 27.0	37 6.2
รวม	150 25.2	282 47.3	164 27.5	596 100.0

$$X^2 = 5.21 \quad \text{Sig} = 0.00$$

จากตารางที่ 5.11 แสดงความสัมพันธ์ในบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเรื่องบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระดับปานกลาง คือมีจำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นในเรื่องบทบาทที่เป็นจริงในระดับปานกลางมากที่สุด 126 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 ค่าไคสแควร์ 5.21 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจย่อมความเข้าใจและรับรู้ในบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ ทุกอาชีพ

ตารางที่ 5.12 ทิศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	ระดับบทบาท			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	105 42.0	113 44.3	37 14.5	255 42.8
ค้าขาย ธุรกิจทั่วไป	12 11.0	73 67.0	24 22.0	109 18.3
รับจ้าง	- -	41 52.6	37 47.4	78 13.1
แม่บ้าน	- -	8 33.3	16 66.7	24 4.0
นักศึกษา	20 21.5	20 21.5	53 57.0	93 15.6
อื่นๆ	20 54.1	1 2.7	16 43.2	37 6.2
รวม	157 26.3	256 43.0	183 30.7	596 100.0

$$X^2 = 2.93 \quad \text{Sig} = 0.00$$

จากตารางที่ 5.12 แสดงความสัมพันธ์ในบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระดับปานกลางคือ 256 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจเห็นด้วยระดับปานกลางมากที่สุด 113 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 ค่าไคสแควร์ 2.93 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับบทบาทที่คาดหวังอย่างแตกต่างกัน กล่าวคือ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคาดหวังในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

สรุปการทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ตั้งสมมุติฐานเพื่อการทดสอบ ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1

1. ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันไปตามลักษณะชนชั้นทางสังคม โดยในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรอาชีพและการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันในตัวแปรด้านอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนตัวแปรด้านการศึกษาไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ หรืออีกนัยหนึ่ง บุคคลที่มีอาชีพต่างกันมีความคาดหวังในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างกัน

เมื่อศึกษาผลงานวิจัยเรื่องอื่นๆ ที่ศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมคือเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความรู้ความเข้าใจในด้านการเมืองเช่นงานของชัยวัฒน์ รัชจร¹ เมื่อปี 2532 ศึกษาความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่าเพศชายมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง นอกจากนั้นในเรื่องการศึกษาก็ยังพบว่าประชาชนจะมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นเมื่อประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น เนื่องมาจากประชาชนผู้มีการศึกษาสูงจะเป็นผู้มีความเข้าใจทางการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ตลอดจนมีความสนใจในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สนใจต่อสื่อมวลชนและมีความรู้ต่อระบบราชการมากกว่าประชาชนผู้มีการศึกษาน้อยหรือผู้ไม่มีการศึกษาเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ชัยวัฒน์ รัชจร, ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

จากการศึกษาของสมพงษ์ บุญประดิษฐ์ ปี 2525 ในเรื่องความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ พบว่า ผู้ที่มีอายุสูงเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นสูงสุด ถัดไปได้แก่ผู้มีอายุปานกลางและผู้มีอายุน้อย ในเรื่องอาชีพพบว่า ผู้มีอาชีพรับราชการในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ มีความสำคัญต่อเทศบาลในแง่ความเข้าใจสภาพการเมืองการปกครองของเทศบาลสูงกว่าประชาชนที่ไม่ได้รับราชการ และงานวิจัยของอภิชาติ โดดิลกเวชช์ เรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น พบว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมคือ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีแตกต่างกัน

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่าไม่มีความแตกต่างในเรื่องตัวแปรปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมเท่าใดนัก เพียงแต่การวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่าอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคาดหวังในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าอาชีพอื่นๆ และมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ อาจจะเนื่องมาจากประชาชนผู้ที่ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการของรัฐย่อมที่จะได้เปรียบกว่าประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ทั้งทางด้านการศึกษาและประสบการณ์ทางวิชาชีพจึงทำให้เข้าใจและมีความคิดเห็นในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²สมพงษ์ บุญประดิษฐ์, ความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525).

³อภิชาติ โดดิลกเวชช์, ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 150-153.

ตารางที่ 5.13 เปรียบเทียบความเข้าใจด้านบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามกฎหมาย (ด้านคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมาย (ด้านคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)	ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตของท่านได้ปราศรัยหาเสียงโดยเสนอแผนนโยบายทางการเมืองให้ประชาชนทราบ	3.00	3.53	0.02
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านคาดหวังจะต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ในการทำงาน	2.91	3.47	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านคาดหวังจะต้องมีระดับการศึกษาสูงและเป็นผู้มีคุณธรรม	3.15	3.55	0.00
รัฐบาลจะต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์	2.82	3.54	0.43
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านคาดหวังคือผู้ที่มีความสามารถในการอภิปรายโต้เถียงในสภาผู้แทนราษฎร	2.58	3.12	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตของท่านได้แสดงบทบาทเป็นตัวกลางกดดันรัฐบาลให้แก้ไขปัญหาสนองความต้องการของประชาชน	2.87	3.55	0.00
รวม	2.88	3.46	0.02

จากตารางที่ 5.13 บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมายด้านคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งนั้นจะต้องผ่านการเลือกสรรจากพรรคการเมืองและจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2538 ที่กำหนดไว้ในมาตรา 105-122

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตของท่านได้ปราศรัยหาเสียงโดยเสนอแผนนโยบายทางการเมืองให้ประชาชนทราบ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความคิดเห็นให้เรื่องคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ย 3.53 และคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ย 3.00 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.02 แสดงว่าคุณสมบัติต่ำกว่าที่ประชาชนคาดหวัง แต่ไม่พบว่าคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นจริงและคุณสมบัติที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านคาดหวังจะต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ในการทำงาน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบค่าเฉลี่ยของคุณสมบัติที่คาดหวังสูงกว่าคุณสมบัติ

ที่เป็นจริงคือ มีค่าเฉลี่ย 3.47 และ 2.91 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าคุณสมบัติที่คาดหวังกับคุณสมบัติที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านคาดหวังจะต้องมีระดับการศึกษาสูงและอุดมไปด้วยผู้มีคุณธรรม ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้มีความคิดเห็นโดยตอบว่าคุณสมบัติที่คาดหวังนั้นสูงกว่าคุณสมบัติที่เป็นจริง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55 และ 3.15 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าคุณสมบัติที่ประชาชนคาดหวังในตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีความแตกต่างกับคุณสมบัติที่เป็นจริงของตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่ารัฐบาลจะต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม คาดหวังไว้ว่าตัวสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อเป็นรัฐบาลจะต้องมีความรับผิดชอบสูง แต่ในด้านการปฏิบัติงานจริงกลับพบว่ามี ความรับผิดชอบในการบริหารงานต่ำกว่าที่คาดไว้ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย 3.54 และ 2.82 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.43 แสดงว่าความรับผิดชอบที่เป็นจริงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านคาดหวังคือผู้ที่มีความสามารถในการอภิปรายได้ดีในสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้มีความคิดเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอภิปรายได้ดีในสภาผู้แทนราษฎรมีค่าเฉลี่ยของคุณสมบัติที่คาดหวังสูงกว่าคุณสมบัติที่เป็นจริง คือ 3.12 และ 2.58 และค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าคุณสมบัติความสามารถของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคุณสมบัติความสามารถเป็นจริงกับที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตของท่านได้แสดงบทบาทเป็นตัวกลางกวดขันรัฐบาลให้แก่ไขปัญหาสนองความต้องการของประชาชน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แสดงบทบาทเป็นตัวกลางค่าเฉลี่ยคุณสมบัติที่คาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคุณสมบัติที่เป็นจริงคือ 3.55 และ 2.87 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าคุณสมบัติการเป็นตัวกลางของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

กล่าวโดยสรุปภาพรวม คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีค่าเฉลี่ยคุณสมบัติที่คาดหวังสูงกว่าคุณสมบัติที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ 3.46 และ 2.88 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.02 แสดงว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงกว่าคุณสมบัติที่เป็นจริงของตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

ตารางที่ 5.14 เปรียบเทียบความเข้าใจบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านการกำหนดนโยบาย

ความเข้าใจในบทบาทด้านการกำหนดนโยบาย	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องยึดมั่นในนโยบายที่ แถลงไว้ก่อนได้รับเลือกตั้ง	2.75	3.20	0.01
ท่านคิดว่านโยบายการรักษาความสงบปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนของรัฐบาลนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ ประสงค์	2.90	3.46	0.00
นโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลขาดการ แก้ไขอย่างจริงจังจึงทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติด และวัตถุ ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทจำพวกยาม้าอย่างมากมาย	2.85	3.59	0.38
รัฐบาลแก้ไขนโยบายปัญหาการจราจรโครงการ โฮปเวลล์ ด้วยวิธีการที่โปร่งใส	2.54	3.46	0.00
พรรคการเมืองไทยไม่ได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้อง กับความต้องการของประชาชน	3.28	2.97	0.01
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรรายงานผลการดำเนิน นโยบายให้ประชาชนที่เลือกตั้งเข้ามาทราบผลการ ดำเนินงาน	3.08	3.48	0.69
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารควร ขอมติในการแถลงนโยบายต่อที่ประชุมรัฐบาล	2.99	3.59	0.00
รวม	2.91	3.39	0.01

จากตารางที่ 5.14 เปรียบเทียบความเข้าใจบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านการกำหนดนโยบาย รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2538 ได้กำหนด
ไว้ในมาตรา 169 ว่ารัฐบาลจะบริหารประเทศนั้นต้องแถลงนโยบายการบริหารให้ประชาชนทราบ
เพื่อเป็นแนวทางก่อนการดำเนินงาน การแถลงนโยบายนั้นไม่จำเป็นต้องขอมติความไว้วางใจ¹⁰

¹⁰ วิจิตรา (พุงลัดดา) วิเชียรชม, รวมรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2523), หน้า 43.

จากคำถามที่ท่านคิดว่านโยบายการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนของรัฐบาลนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.46 และ 2.90 ค่าเฉลี่ย 0.00 แสดงว่าบทบาทที่คาดหวังแตกต่างจากบทบาทที่เป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ประชาชนคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องทำตามนโยบายที่แถลงไว้ แต่ในความเป็นจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ยึดมั่นในนโยบายที่แถลงไว้

จากคำถามที่ว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลขาดการแก้ไขอย่างจริงจังจึงทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทจำพวกยาม้าอย่างมากมาย ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.59 และ 2.85 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.38 แสดงว่าการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติดยังไม่ประสบผลสำเร็จและมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่ารัฐบาลแก้ไขนโยบายปัญหาการจราจรโครงการโฮปเวลล์ ด้วยวิธีการที่โปร่งใส ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.46 และ 2.54 ค่าระดับความแตกต่าง 0.00 แสดงว่าอธิบายการแก้ไขปัญหาการจราจร

จากคำถามที่ว่าพรรคการเมืองไทยไม่ได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความคิดเห็นโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของบทบาทความคาดหวังซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงคือ 2.97 และ 3.28 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.01 แสดงว่าบทบาททั้งสองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรรายงานผลการดำเนินนโยบายให้ประชาชนที่เลือกตั้งเข้ามาทราบผลการดำเนินงาน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังคือ 3.48 และ 3.08 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.69 แสดงว่าความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังไม่มีความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ควรขอมติในการแถลงนโยบายต่อที่ประชุมรัฐบาล ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.89 และ 2.99 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

ในภาพรวมบทบาทการกำหนดนโยบาย ประชาชนมีความคาดหวังในการกำหนดนโยบายไว้สูงกว่าความเป็นจริง

ตารางที่ 5.15 เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการดำเนินงานทางการเมือง

ความเข้าใจในบทบาทด้านการกำหนดนโยบาย	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
บทบาทโดยส่วนรวมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในชุดรัฐบาลบริหาร ศิลปอาชา นั้นมีบทบาทดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ	2.78	3.22	0.00
การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นบทบาทที่สำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	2.80	3.44	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรเร่งให้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน	3.10	3.55	0.00
พระราชบัญญัติการต่ออายุของข้าราชการตุลาการเป็นพระราชบัญญัติที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	2.89	3.50	0.00
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรรายงานผลงานของการนิติบัญญัติต่อประชาชน	2.32	3.07	0.05
ทุกวันนี้สภาผู้แทนราษฎรมีสัมัยประชุมน้อยจึงทำให้กฎหมายตกค้างมากมายควรให้มีสัมัยประชุมมากขึ้นกว่าเดิม	3.06	2.55	0.00
การดำเนินงานของรัฐบาลในปัจจุบันนี้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	2.66	3.41	0.00
รวม	2.82	3.24	0.02

จากตารางที่ 5.15 เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการดำเนินงานทางการเมือง

จากคำถามที่ว่าบทบาทโดยส่วนรวมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในชุดรัฐบาลบริหาร ศิลปอาชา นั้นมีบทบาทดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.22 และ 2.78 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นบทบาทที่สำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ยบทบาทความคาดหวังมาก

กว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.44 และ 2.80 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทด้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรเร่งให้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบแบบสอบถามโดยมีความคิดเห็นที่พิจารณาได้จากค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.55 และ 3.10 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ จากคำถามที่ว่าพระราชบัญญัติการต่ออายุของข้าราชการตุลาการเป็นพระราชบัญญัติที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.50 และ 2.89 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นบทบาทที่สำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ยบทบาทความคาดหวังมากกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.22 และ 2.78 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทด้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรเร่งให้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบแบบสอบถามโดยมีความคิดเห็นที่พิจารณาได้จากค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่ากับบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.55 และ 3.10 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ พระราชบัญญัติการต่ออายุของข้าราชการตุลาการเป็นพระราชบัญญัติที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงคือ 3.50 และ 2.89 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรรายงานผลงานของการนิติบัญญัติต่อประชาชน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.07 และ 2.32 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าบทบาททั้งสอง มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ทุกวันนี้สภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกประชุมน้อย จึงทำให้กฎหมายตกค้างมากมาย จึงควรให้มีสมาชิกประชุมมากขึ้นกว่าเดิม ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องสมาชิกประชุมว่าควรที่จะมีสมาชิกประชุมเหมาะสมดีแล้ว คือพิจารณาจากบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง คือ 2.55 และ 3.06 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องบทบาททั้งสอง มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่า การดำเนินงานของรัฐบาลในปัจจุบันนี้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่อง การดำเนินงานของรัฐบาลในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่ากับบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.4 และ 2.66 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาททั้งสองด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

กล่าวโดยสรุปบทบาทการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบทบาทที่คาดหวัง 3.24 บทบาทที่เป็นจริง 2.82 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.02 แสดงว่าบทบาทการดำเนินงานที่คาดหวังกับบทบาทการดำเนินที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ กล่าวคือ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าบทบาทที่คาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเข้าใจในบทบาทด้านการกำหนดนโยบายแต่บทบาทที่แท้จริงนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความเข้าใจในบทบาทด้านการกำหนดนโยบายที่แตกต่างไปจากบทบาทที่คาดหวัง

ตารางที่ 5.16 เปรียบเทียบความเข้าใจบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง
ต่อการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล

บทบาทที่คาดหวังต่อการตรวจสอบ การดำเนินงานของรัฐบาล	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่คาดหวัง	t-test Sig.
การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจควรรถายทอดทางวิทยุและโทรทัศน์เพื่อประชาชนจะได้รับทราบบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	3.08	3.75	0.39
การตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการควบคุมการบริหารงานที่ไม่ได้ผล เพราะไม่มีบทบัญญัติที่ให้ต้องตอบโดยรวดเร็วฉับพลัน	2.56	3.30	0.00
รวม	2.82	3.52	0.04

จากตารางที่ 5.16 เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังด้านการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2538 มาตรา 136 ได้บัญญัติว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

จากคำถามที่ว่า การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจควรรถายทอดทางวิทยุและโทรทัศน์เพื่อประชาชนจะได้รับทราบบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจได้แสดงความคิดเห็นค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นคาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.75 และ 3.08 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.39 แสดงว่าบทบาททั้งสองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

จากคำถามที่ว่า การตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการควบคุมการบริหารงานที่ไม่ได้ผล เพราะไม่มีบทบัญญัติให้ต้องตอบโดยรวดเร็วฉบับพลัน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถามโดยมีความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ย บทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง คือ 3.30 และ 2.56 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าความสัมพันธ์ของบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เห็นความสำคัญของการเปิดอภิปรายทั่วไปสำคัญกว่าการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล โดยการตั้งกระทู้ถามพิจารณาค่าเฉลี่ย บทบาทที่คาดหวัง 3.75 และ 3.30 ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง 3.08 และ 2.56 กล่าวโดยสรุปบทบาทที่คาดหวังของการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาลสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง 3.52 และ 2.82 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.04 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

ตารางที่ 5.17 สรุปเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามบทบาทในด้านกฎหมาย

ความแตกต่าง	บทบาท	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ระดับนัยสำคัญ
บทบาทของสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมาย	เป็นจริง		2.86	0.88	14.17	0.00
	คาดหวัง		3.38	0.00		

ตารางที่ 5.17 เป็นการสรุปเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากความคิดเห็นของประชาชน ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังที่จะเห็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมากกว่าบทบาทที่เป็นจริงในขณะนี้ คือ มีค่าเฉลี่ย 3.38 และ 2.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ค่า t 14.17 ค่าระดับนัยสำคัญ 0.00 แสดงว่าบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทภายในกติกากฎหมายที่กำหนดไว้ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญต่ำกว่าบทบาทที่เป็นจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีการปรับปรุงบทบาทในรัฐสภามากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทั้งด้านคุณสมบัติที่คาดหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดนโยบายต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และบทบาทการตรวจสอบควบคุมการบริหารงานรัฐบาลจะต้องรัดกุมและมีผลงานหลักฐานที่แน่ชัดในการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

สมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 ระบุว่า ประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่สอดคล้องกับที่ระบุไว้ในกฎหมาย จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีความคาดหวังในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง แสดงว่าการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สอดคล้องกันกับที่ระบุไว้ในกฎหมาย

การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จ่านงค์ สายโสภา เรื่องบทบาทของรัฐสภา ในกระบวนการงบประมาณที่วิจัยพบว่า การที่ประชาชนใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งกันน้อยและไม่ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีผลทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งบางกลุ่มมิได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มักจะวุ่นวายอยู่กับการแสวงหาผลประโยชน์เป็นพิเศษ นอกจากนี้ การที่ประชาชนหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องพยายามเพิ่มบารมีของตน โดยพยายามที่จะปฏิบัติตนเสมือนหนึ่งผู้แก้ปัญหาให้แก่ประชาชน เช่น ช่วยกันวิ่งเต้นเอาบุตรหลานเข้าเรียนในสถาบันศึกษาโดยใช้อภิสิทธิ์ การแจกสิ่งของและยารักษาโรค ช่วยหาเงินไปซ่อมแซมบำรุงโรงเรียนและวัดหรือสร้างถนนหนทางเข้าหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งการสร้างสรรค์สิ่งเหล่านี้ควรจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารมากกว่าหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นบทบาทโดยทั่วไปที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติ จึงเท่ากับเป็นการสร้างความหลงผิด และเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้แก่ประชาชนในทางที่ไม่ถูกต้อง⁴

การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ทั้งหลายดังกล่าวแล้วได้ผล นอกจากเป็นเพราะปัญหาของระบบการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองของตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเองแล้ว ยังเนื่องมาจากความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมืองของประชาชนว่าจะมีมากน้อยเพียงใด ที่จะสามารถมีอิทธิพลต่อวิถีทางการเมืองของประเทศได้หรือไม่ หรือกลุ่มบุคคลบางกลุ่มมีอำนาจครอบงำวิถีทางการเมืองของประเทศประชาชน แม้ระบบการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกผู้แทนที่จะไปรักษาผลประโยชน์ของตนและของประเทศแต่ยังมีปัญหาว่า ไม่สามารถเลือกผู้แทนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้นปัญหาการเลือกผู้แทนจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนกับระบบและกระบวนการเลือกตั้งเป็นสำคัญ มีผู้กล่าวว่าในประเทศประชาธิปไตยสมาชิกรัฐสภาทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของผู้เลือกตั้งของตนได้อย่างวิเศษ ไม่มีใครที่จะมีความรับผิดชอบและอำนาจจะทำให้ผลประโยชน์

⁴จ่านงค์ สายโสภา "บทบาทของรัฐสภาในกระบวนการงบประมาณ" (เอกสารการศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เล่ม 7 พ.ศ. 2515) , หน้า 43.

ส่วนรวมอยู่เหนือผลประโยชน์ส่วนตัวได้ เว้นเสียแต่ว่าประชาชนในชาติมีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง⁵ อันจะเป็นการสร้างควมรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของผู้แทนกล่าวคือ ความล้มเหลวของสภามันรัฐสภาที่ไม่สามารถดำรงอำนาจสูงสุดทางการเมือง เป็นเพราะประชาชนขาดความสำนึกทางการเมือง ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการศึกษา สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการผูกพันกับอำนาจในระบบการเมืองแบบเก่าดั้งที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง

นอกจากนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนมักจะสร้างความเข้าใจในบทบาทของตนคลาดเคลื่อนไปจากบทบาทที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ผลการศึกษาวิจัยของ วรสิทธิ์ โรจนพานิช เรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชี้ว่า "ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชอบใช้วิธีให้สัญญาแก่ประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ว่า ถ้าได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำอะไรให้แก่ท้องถิ่นบ้าง ซึ่งส่วนใหญ่จะออกมาในรูปของการสร้างถาวรวัตถุให้ เช่น หาเงินมาสร้างถนน โรงเรียน วัด บ่อน้ำ เป็นต้น ด้วยวิธีการหาเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นนี้ จึงทำให้ประชาชนมีทัศนคติในการเลือกตั้งบุคคลที่อำนวยความสะดวกให้มากกว่าพิจารณานโยบายของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่สังกัด และมีความรู้สึกแต่เพียงว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ที่จะแก้ไขปัญหา บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนเท่านั้น มิได้เข้าไปไกลถึงบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติแต่ประการใด"⁶

จากการศึกษาของสุนันท์ อังเกิดโชค เรื่องความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ค่อนข้างน้อย นอกจากนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขาดความรับผิดชอบ ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ และมีทัศนคติในทางลบต่อตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร⁷

⁵ลาแวก แบรินาร์ด, สิทธิทั่วไปในการออกเสียงเลือกตั้งและอำนาจของรัฐ พงศ์เพ็ญ ตฤณดาภัย แปล (พระนคร : สภาวิจัยแห่งชาติ, 2513), หน้า 143.

⁶วรสิทธิ์ โรจนพานิช การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลสะท้อนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 95.

⁷สุนันท์ อังเกิดโชค ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529).

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าประชาชนมีความคาดหวังในตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าจะสามารถดำเนินงานตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2538 ระบุไว้การศึกษาครั้งนี้ยังพบอีกว่าประชาชนมีความคาดหวังในบทบาทของสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าบทบาทตามความเป็นจริงหรือที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ อนึ่งจากข้อเท็จจริงยังพบอีกว่าในบทบาทที่เป็นจริงคือการออกกฎหมาย โดยพิจารณาจากการพิจารณาร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรจากปี 2530- ปี 2535 พบว่ามีการออกกฎหมายใหม่เพียง 170 ฉบับ การแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติม 261 ฉบับ รวมกฎหมายทั้ง 2 ประเภทมีจำนวนกฎหมายที่ออกแค่ 431 ฉบับ จำนวนเฉลี่ยของการออกกฎหมายต่อเดือน 2.1 จำนวนเฉลี่ยของมาตราในตัวกฎหมาย 26.08 แสดงว่าการพิจารณากฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นกระทำได้น้อยมาก⁸ การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น จะต้องวิเคราะห์ตั้งแต่การที่พรรคการเมืองเลือกสรรตัวผู้มีส่วนสิทธิ์สมัครรับเลือกตั้งผ่านกระบวนการเลือกตั้งที่มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม และเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางสมัยก็ทำงานอย่างได้ผลดีเยี่ยมเช่นการศึกษาของณรงค์ ไชยวงศ์ ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.253 1 ศึกษาเฉพาะกรณีสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้ร่วมรัฐบาลมีบทบาทที่ควบคุมรัฐบาลโดยเฉพาะการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ และมีบทบาทเด่นในเรื่องการเสนอพระราชบัญญัติและพระราชกำหนดที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อย่างมากมาย⁹

ศูนย์วิทยพัทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸Scott R. Chistensen. Beyond Patronage : Tasks for the Thai State, Paper Presented in TDRI Year-end Conference, December 1993, pp.16,56.

⁹ณรงค์ ไชยวงศ์, บทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2531 ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้ร่วมรัฐบาล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533).